ДЗЯННІЦА

Вестка Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

Цѣна асобнаго № усюды **25** кап.

ВАРУНКІ ПЕРАДПЛАТЫ:

На год	8 р. — к.
„ паугода	4 „ 50 „
„ 3 месяцы	2 „ 15 „
„ 1 месяц	— „ 75 „
За граніцу на год	20 р. — „

Перамена адрысу 40 кап.

Адрэс рэдакцыі: Птрг., Знаменская, 36. Тэл. 253—49.

№ 4. Аўторак, 19 марта. **Выходзіць ня меньш чатырох разоў у месяц.** Пецярбург 1918 г. І-й год выданьня.

ЧАРОДНЫ № ДЗЯННІЦЫ ВЫДЗЕ У МАСКВЕ ПРАЗ КОЛЬКІ ЧАСУ.

ДА ЧЫТАЧОУ.

С прычыны выязду Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту з Пецярбургу, радакцыя „Дзянніцы“ так сама пакідае Пецярбург. Вось гэты нумар радакцыя вымушана выпусціць апошнім у Пецярбурзі. Дачасна, пакуль газэта цвёрда асталюяцца — усякую караспадэнцыю, пісьмы, рукапісы і грошы на яе імя просім перасылаць па адрысу вось якому: Москва, Московскій союзъ потребительных обществ, 2-й Переведеновскій пер., с. д., Ф. С. Станилевичу с передачею редакціи газеты „Дзянніца“..

Радакцыя.

ОТЪ ЮРИДИЧЕСКАГО ОТДѢЛА БѢЛОРУССКАГО НАЦІОНАЛЬНАГО КОМИССАРІАТА.

При Юридическомъ Отдѣлѣ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата (Знаменская, 36, кв. 54) бѣлорусскому населенію **даются справки** по всѣмъ **вопросамъ юридическаго характера.** Консультація **отъ 12 до 2 час. дня ежедневно,** кромѣ дней неприсутственныхъ.

Юридическій Отдѣлъ Б. Н. К.

Юридическій Отдѣлъ Бѣлорусскаго Національнаго Комиссаріата,

имѣя въ виду кодифицировать всѣ матеріалы по обычному праву Бѣлоруссіи, обращается ко всѣмъ организаціямъ и учрежденіямъ, а также и къ частнымъ лицамъ съ просьбой предоставить таковые матеріалы въ постоянное, либо временное, распоряженіе Отдѣла.

Расходы, связанные съ пересылкой и доставкой, могутъ быть возмѣщены.

Юридическій Отдѣлъ Бѣлор. Націон. Ком.

(Знаменская, д. 36, кв. 54, тел. № 253—49).

Пятярбурх 19 марца.

Натта цяжкая часіна настала дзеля Расеі і ня відаць, калі яна пярэйдзя, кончынца. Німа хлеба, мьяса і усяго другога дзеля яды, німа адзежы, абуткі. Жалезныя дарогі сусім кепска працуюць. Нельга нічога падвясці. Хвабрыкі і заводы кідаюць працу... Усіо боляй і боляй становіцца горшым жыцьціо. Тыя людзі, дзеля якіх на першум клуне стаяць інтарэсы іх жывата і якім мала дзела да равалюцыі і тых правоу, што яна дае кожнаму працоуніку, гэтыя людзі, а іх натта шмат, бармочуць усюды праклынаньня „нягодным камісарам“, наклікаюць усякую бяду на Савецкую Распубліку: „гэта камісары даводзюць да таго, што памрэш з голаду, гэта яны прадалі нас немцам“. Такія рэчы можна чуць у кожным мейсцы. Аб такіх людзях нельга іншаго сказаць, як тое, што у іх галаве ня натта чагось шмат. Толькі той, хто мае ня многа разуменьня, хто сам нічога ня хоча рабіць, заусіогады задзіраецца і фыркае на другіх.

Але нехай трохі азірнецца каля сябе, азірнецца назад такі „гражданін“ і калі іон ня сусім сляпы, та убачыць, што цяперашняе палажэньне у гасударственай гаспадарцы ня звалілася з неба, а маецца быць наследкам вайны, калі нажываўся, хто мог, і абкрадау народ, што было змогі. Расея была галодна, убога ужо і да акцябра, але-ж да таго мамэнту тыя, што цяпер крычаць, маучалі. Значыцца, тут закавыка у другім, ня у хлебе, а у злосці супроціу працоунае уласьці. Тыя, каму гэтая уласьць коля вочы, у каго яна адымае панаваньне, падхапляюць ропат няразумелых сяброу на голад, пад'юджваюць народ і паказываюць пальцам на Смольны: гэта іон вінават. А ці ня больш усіх у голадзя ваша віна? Не, у гэтым вам цяжка прызнацца.

Сям-там хто-небуць прамовіць, што дарогі спаганіла грамадзянская вайна: ня трэбало яе вясці. Гэта кажа чалавек, якому усіо роуна. Але гэтта першы ён, і крычыць: гэта Савецкае правіцяльства вядзе яе, далоу яго, а ня то прападзіом з голаду. Лепяй бы ня крычалі, калі вам люба Расея, міл яе народъ: іон за Саветы, а калі вы ідзяце супроціу іх, та ідзеця на народ. Дык ня кажэце, што вы ваявалі супроціу Саветау, любячы народ, маючы мэту ратаваць яго ад пагібелі — вы губіце яго і паказываяце на другіх.

Але-ж у чым больш усяго наракаюць на Савецкую уласьць, дык гэта у замірэньні з Гэрманіяй. Абувацяль, каторы да палітыкі ня датыркаяцца, кажа: „вось да чаго давялі“, а тыя, з другого боку, дык натта рады гэтаму і крычаць: „прадалі Расею немцу; і грошы ужо палічылі“. Крычаць, але гэта ня запыняе іх пайсці с тым самым немцам, якога яны, як здаецца, натта ня любяць, супроціу роднага народу. Кожны бачыць, што варта іх крыкі: яны крычаць толькі дзеля таго, каб падняць народ супроціу працоунае уласьці, а самі гатовы з немцамі пайсці на яе. Нехай сабе крычаць, але ня трэба слухаць гэтаго злоснаго крыку, бо іон няспраўядлівы.

Кожны ведае і помніць, што цяперашнія прэдстаунікі уласьці заусіогады стаялі за замірэньне і за імі аб гэтым пайшоу увесь народ. Уся Расея сказала, што яна ня хоча вайны; значыцца трэбыло замірыцца. Савецкая уласьць моцна стаяла аб тым, каб зрабіць гэтае замірэньне прыемным і добрым. Але нямецкія грабіцялі, якім усіо мала зямлі, каторыя трусяцца „равалюцыйнае заразы“ у Гэрманіі, пайшлі углыб Рассеі „навясці парадак“, як яны кажуць. Гэта значыць, захапіць боляй зямель і прыдушыць расейскую равалюцыю, якая дзеля іх, як гостры нож у сэрцы. Што-ж было рабіць Расеі? Або замірыцца на тых варунках, якія прапанавалі нямецкія гэнаралы, ці вясці вайну. Апошняе нельга было зрабіць, бо ваяваць цяпер у нас німа моцы. Кожны ведае, што армія, якая была упярод, пачала разрабляцца з першых дніоу равалюцыі і цяпер яе ужо німа. Новая, чырвоная армія, натта нявяліка, каб яна мела сілу cупрачацца з нямецкімі вайскамі. Значыцца, трэбало замірыцца — як на доуга — гэта другое пытаньне.

Савецкая уласьць атрымала лепшы выхад, які ратавау равалюцыю. Але, ня глядзючы на тое, расейскія контар-равалюцыянэры бачаць у замірэньні на кепскіх варунках прычэпку дзеля барацьбы супроціу цяперашняго нашага гасударствянаго устрою, вінуючы ва усіом уласьць. І сьмех падумаць: яны ня хочуць замірэньня з немцамі, а чакаюць і сустрачаюць іх з вялікаю радасьцю, саймуючы: прыйдзя немяц, навядзе парадкі.

Што нашуй буржуазеі ня немца усцішна, а натта ня по сэрцу іой абмацаваушаяся равалюцыя, дык гэта відаць з таго, што робіцца на даліокім усходзя. Японя мусіцца ратаваць Расею ад нямецкага захапляньня і сама хоча увясці свае войска у нашы землі пры усходным моры. У хаурусе з ею, як іосць чутка, маюцца быць некі Львоу і Пуцілау, каторыя апавясцілі, што яны устанавілі, ці ня толькі у Пекіня, расейскае правіцяльства усходнаго Сыбіру. Яны маюць дзеля падмогі сабе некую частку казакоу. Выходзя вось як: тута чакаюць немцау, каб яны зрабілі парадак, там ідуць з немцамі у хаурусе забіраць Мінск, Бабруйск, Воршу, Гомяль; на Украіне Пятлюра дзякуе немцам за тое, што яны прыйшлі у Кіяу. Сябры Пятлюры ізноу збіраюцца каля Аляксеява у Новачаркаску, і на усходзя кругом Львова, каб з японцамі ратаваць і наладзіць парадак у Расеі. Як бачыце, усюды яны злучаюцца с кім хочаш — з Гэрманіяй, з Японяй, з Карнілавым толькі-б пашкодзіць працоунай равалюцыі у Расеі. Мэта у іх адна, хоць і спосабы розныя.

Нехай памятуе Гэрманія, прымусіушы пайсці у наступ свае вайскі нават пасля падпісаньня згоды аб замірэньні, нехай асабліва памятуюць нашы палітыкі з другога боку, адцураушыяся ад працоунага люду, што равалюцыю ім ня праглынуць. Нехай жа яны памятуюць аб тым, што можна скінуць адно правіцяльства, згубіць асобных прэдстаунікау уласьці, але весь народ астанецца і перажыве і Вільгэльма, і Пятлюру, і Карнілава, і Львова; што гэты народ, зрабіушы вялікую равалюцыю, нельга вярнуць пад калішні усціск. Ня глядзючы ні на якія прыпынкі, равалюцыйны народ атрымае свае зарабляныя правы і горш будзя дзеля тых, хто ідзе ня з ім у важкія часы яго жыцьця, а супроціу яго.

Крычэце, моцна крычэце, але ваш голас захлыне у моры равалюцыі!

Калі расейская равалюцыя, між іншымі льёзунгамі, святкова перад усім светам агаласіла і льёзунг вольнага права кожнага народу на яго нацыянальная самаадзначэньня і самабудаваньня, та гэтым, як лепш ня трэба, пастаралася скарыстаць ля сябе буржуазея і контар-равалюцыя у самых шырокіх мерках. У той самы час, калі заваёвы равалюцыі сталі пашырацца і глыбіцца і пагляд на яе, як на буржуйную, нек[illegible] рачай разбоу [illegible], сярод равалюцыйнага стану цікавасць да нацыянальнага руху слабела і падала. На поверх жыцьця выступалі новыя задачы, боляй шырокія, боляй значныя ля работніка і беднага селяніна, як кляс абіраных, ніж справы нацыянальныя. На ніхбасхілу пачалі адзначвацца зданьня сацыяльнаго устрою і у паветры завісіуся порах гострай сацыяльнай барацьбы, якая служыць праходам у царства сацыялізмы. Есць вядома, што азнаньня гэтаго прабівалася у самая нутра работніка і глушыла усе іншая. Зроду вапхнуты у чатэры сцяны, зроду обрэчаны на працу ля другіх, работнік знау і зная толькі адну нацыю, адзін край — гэта той, дзе канчаюцца мукі яго прыгону. Ён ведау і знау заусюды, што ніякая нацыянальная самабудаваньня яго народу ня прынясе сучасна яму таго, што можа даць самаадзначэньня клясовая. І натолькі ён мог цікавіцца першым — на колькі яно магло быць злёгкаю да боляй інтэнсыунаго вядзеньня клясовай барацьбы. Акалі яму і траплялася калі — кольвек прыняць да свае праграмы і нацыянальную справу, дык зусім ня спаглядау другога, апроч клясоваго: праводзіць самабудаваньня народу, як працоуніка, якогаб ня папусціць у рабства свавй буржуазеі. І вось, пры складу такіх варункау, работнікі сацыялісты ніяк ня маглі атдаць і трошкі часу пытаньням другарадным.

Тым часам буржуазея не драмала. Яна усю працу страціла на тоя, каб льезунг равалюцыі скарыстаць ля свае карысці, ля свайго уладарства. З гэтай мэтай ею была высунута патрэбнасць [illegible] нацыянальнаго войску і разпаленьня на усякіх з'ездах і парадах нацыянальнаго пачуцьця. Пляны яе удаліся, і у часы калі равалюцыі стала грозіць бяда ад унешняго ворага, самаадзначаная буржуазея розных нацыянальнасцяу Расеі гатовою вышла на падмогу немцам супроць свайго ворагу. Голзі праслухаць весткі з Украіны, з Эстоні, з Крыму і Беларусі. Усюдах робіцца адно і самая. Украінская панства прадало свой народ нямецкім грашаунікам; эстонская буржуазея вядзе свае палкі у перадзе немцау на Пецярбург; татарская—бэеца разам з казакамі і ахвіцэрамі Карнілава супроць равалюцыйных рабочых, беларуская заводзіць з немцамі кампаню і арыштуя рады салдацкіх, селянскіх і работнічых дэпутатау. Усе, па аднаму пляну, заранней выраблянаму. Кінуты гарачыя словы аб вызваленьню с пад нацыянальнаго гнету працоуных, аб дастауленьню свабоды самаадзначэньня, як самай важнай патрэбы забраный нацыі і ін. Усе гэта і уперад было хвальшью у іх вустах і добра думалі і казалі тыя, хто прадасцярагау работнікау-сацыялістау ад увайходу у нацыянальную справу да забыцьця праз гэта справу клясовых. Далей гэта павінны мы ведаць і мець прыкладам. Нацыянальная самаапрадзяленьня народу муся ісці праз рукі работнікау і селян—тады яно дасцігне мэты, а не стане самаапрадзяленьням буржуазеі. З гэстаго боку перад намі стаіць вялікая мэта—асьвяціць перад усім працоуным народам справу нацыянальнаго самаапрадзяленьня с боку яго інтарэсау к ёй і ясна выявіць яе патрэбнасць у наш час, [illegible] барацьбы. Да тых пор, пакуль мы—сацыялісты ня возьмем гэтае справы у свае рукі, ня раз могуць трапляцца прыпадкі спадобныя цяперашнім. Буржуазея умея ня спаць: яна бачыць адкуль і што можна направіць стрэльбу на свайго вякавога ворага. Адным із самых удачных цэляу, на гэты раз, ёй далося нацыянальная самаапрадзяленьня. Другі раз — мы мусім пабароць яе і гэтта.

Варункі нямецкага міру і становішча Беларусі.

У нямецкіх варунках згоды, прысланых народным камісарам, значыцца: што усе землі, якія лежаць на усход ад Брест-Літоуска, а бач, землі, з якіх складаецца Беларусь, пошля подпісы згоды пакідаюць быць «пад кантролямъ Расеі і пераходзяць пад пратактарат немцау». Гэтыя кровасмагныя словы, прадыхтаваныя нямецкімі анэксыаністамі-заваявацелямі, заносяць гострый меч над доляю Беларускаго краю, які, фактычна, будзя адрэзаны г валтоуна ад Расейскай Фэдэрацыі і перадаын на абдзіраньня нямецкаго, або польскаго капіталу. Тоя, чаго баяліся беларускія равалюцыйныя сацыялісты, сталася. Ізноу на доугія гады Беларусь абрэкаяцца на здзеку і палітычная нябыцьцё, ізноу адкладаецца на многа назад яе яскравая страніца новаго жыцьця. Праз усю гісторыю пільнавалі здатнаго прыпадку суседзі яе, каб у яго прыход злапаць Беларусь, прылучыць да сябе і распусціць яе у сабе. З гэтаю думкаю жылі польскіе паны жылі царскіе чыноунікі Расеі, смакавалі яе клерыкалы літоуцы і няадказваліся навэт буржуі Украіны.

Усім ім мазоліу вочы дэмакрацкі беларускі народ, адсталы у экапамічным і культурным развіцьцю. Усім ён падавау багатыя надзеі на можнасць выцягнуць з яго і скарыстаць яго работнічую сілу і накорную працавітасць... Цяпер жа закінуу на яе руку і нямецкі гандляр-грашаунік. З хітрыкамі фарысэяу падгаворвауся ён ужэ сдауна да гэтаго і чакау гэткаго здарэньня, каб за яго можна было ухапіцца, як у Украйне за Раду і потым адгаварыцца, што беларускі народ сам захацеу разстацца з Расеяй і ідыці к немцу. Гэтак, нямецкі ген. Гофман [illegible] ючы т. Троцкаго за тол, што у Мінску Савецкая уласць [illegible] беларускі з'езд, гэтаю нямецкая начальства дае у занятых частках Беларусі палёгку беларускай буржуазіі. Але відаць гэткі способ нямецкуй імперыястскуй буржуазеі ня удауся і яна няскрытна, перад белым сьветам, карыстаючы правам моцнаго, захапіла да сябе, або мо з атдачаю пошля польскім панам, Беларусь. Зрабіушы

ФЭЛЬЯТОН.

Сымон-пан.

Быу вучыцялям Сымон—
Да вайны зрабіуся—
Й гэтым званьням надта ён
Зяусягды гардзіуся.

Хоць сам вышау з мужыкоу,
З беднай зусім хаты,
Хэуру сваю толькі вёу
Іон сярод багатых.

Поп, урадніk, старшыня,
Іх сыны і дочкі—
Вот была яго радня,
Вот яго куточкі.

Сваіх хлопцау, што у мясцёх
З ім пасьлі каровы,
Сымон бачыць нат нямох,
Ня то б весці мову.

Усе мешчане па яго—
Хамау'ё і смецця
(Хоць карміуся ён с таго,
Што вучыу іх дзеці).

«Пагглядзець на іх калі
Адваротна здаецца:
Твары чорныя у зямлі,
Рызы па жукецца.

Слова мовяць—адзін смех
З хамскае гаворкі—
То ня людзі—проста грэх,
Хай на іх паморкі—.

Каб здасцца мне ад іх
Уцячы кудысці,
Ля інтэрасау маіх
Больш ня трэб карысці».—

Гаварыу сябром Сымон
Й думау сам з сабою.
Ня проч панам стацца ён
Вышай галавою.

Ікрас столка падышла
(Так другім шанцуя)
Вайна Семку узвяла
На пуціну тую.

Мабільзацыяй забран
Быу Сымон у салдаты
І ад гэтуль яго плян
Стау на пуць багаты.

Праз кароткі зусім срок
(Шэнціла Сымону)
Па начальству зрабіу скок
Іон на тры разгоны:

За адліччэ гэнэрал
Чын дау ахвіцэра!
Мідалёу з пяць і пахвал
З дзесяць на паперы.

С пад каманды—камандзер
Наш Сымон зрабіуся,
Й на салдатау нібы звер
Іон усягды валіуся.

Дзе прыкмеціць што за кім—
Пад ружжо, у засадку,
Кожык ворагам сваім
Меу яго з пачатку.

Але што ж — устрой такі —
Хоць ня хоць — здавайся.
«Прада мною — усе нямкі! —
Кожны пакарайся!»

Меу прыказкаю Сымон
А ж да днёу свабоды.
Ну, с прыходам гэтых дзён
Выйшлу яе з моды.

Але гардасць захавау
Панства ня пазбыуся
І у мястэчку зухавау,
Бяз канца гардзіуся.

Цэлы свет яму ня брат—
Усе нішто ня варты.
Іон ня тоб, каб быу салдат—
Ахвіцэр—ня жарты.

«Ну, цяпер мне сьвет аткрыт»
Цешыуся ён часта
«Буду век адзет і сыт—
Й жыць у мястэчку—баста»!

Кожны з боку зіхацеу,
Шпоры у гук звінелі.
Сымон моркату нямеу—
Духі смут ня мелі.

Але штось у васеньні час—
Нібы ветрам з поля,
Прынясьлі яму прыказ:
«Ня'хвіцэр ты боляй»!

Гэта проста, як вагнём
Абдало Сымона,
Свету ён набачыу днём—
Убрауся твар усолнай.

Хто і скуль усе падаслау
Гэтае напасці,—
Сымон у розум няукладау
Ды ня мог укласці.

«Ну, свабода, хай жа так—
На што ж тая здзека—
Каму гэта прышло усмак
Здзека з чалавека?»

Доуга так Сымон судзіу-
Не знаходзіу скутку—
С хаты у двор ня выхадзіу
Навэт й на мінютку.

У розум свой ён няукладау,
Як магло то стацца.
І далей так меркавау
За што яму уяцца.

«Стаць вучыцялям—куды—
Лепш у воду з моста.
Збаві Божа ад бяды—
Я ня гэткі просты,

Каб зноу разам у мужыкох
Дзень у дзень таптацца»,
Сымон думаць так ня мог,
Навэт стау баяцца.

Доля ж долю была—
Ня было ратунку:
«Хай бы маці мне дала
Лепш у калысцы трунку».

А тым часам кожны стау
На Сымона меціцца—
«Гэнерала ужэ дастау»?
Страня і пак іцца.

Больш ня будзяш гаварыць:
«Першы я у мястэчку,
А за хочаш зарабіць—
Пайдзяш дровы церабіць
Й лёд камаць на рэчку».

Авадзен.

ПАВЯДАМЛЕНЬНЯ.

Беларускі Нацыянальны Камісарыят пераяхджая у Маскву. У Пецярбурзі застаецца філія, якая пераяхджая на другую кватэру. Як адрыс Камісар'яту у Маскве, гэтак і адрыс філі у Пецярбурзі, будзя паведамлян праз газэты.

Сакратарыят.

гэта, яна і цяпер бадай няпакіня падсебрывацца да беларусскаго народу, тыміці іншымі выкрутасамі падходзіць к яму. І, можа стацца, што завабленьню ле многія паверaць, а буржуазея і стрэціць прыхільна, але беларускі народ на агул, а сацыялісты у асобку, ніколі ня згодзяцца з гэстым. Яны павінны знаць, да і ведаюць гэта, што атабраньне, адрэз Беларусі ад равалюцыйнай яе сястры, Вялікарасеі, прынясе нязмерную бяду для беларускаго селяніна і работніка. На іх будуць надзеты два ярмы рабства, якія у канец знішчаць яго душу, прыгнятуць да нізу. Эканамічная і культурная развіцьцё стане. Выходзючы з гэстаго, усе мы, беларусы работнікі і селяне, павінны нядацца запусціць да гэтаго. Нам ня патрэбна тоя самаадзначэньня, якоя нам будуць паднасіць нямецкіе юнкяры і грашавікі, нам ня трэба і таго сваяцтва, з якім да нас прылашчацца польскія паны. Хай гэты ягамосці гавораць с тымі буржуйнымі станамі беларусау, якія і дагэтуль мелі з імі тыя ці сякія таргі. Мы векамі зрадняліся толькі с працоунымі людзмі усяго свету, равалюцыя нас зрадніла з расейскім працауніком.

Патдаючыся жалезнуй сіле меча, надпісваючы прыніжэнную згоду, мы усе ж ня перастанем вясці барацьбы за усесьветная аслабаджэньня працуючых. Доля нас беларусау, кінула у лапы буржуазеі і паноу Гэрмані, або па згодзя з Польшчай перадасць нас ёй, але мы ня пакінам вясці барацьбы. Дагэтуль вялі з рускімі работнікамі, цяпер пойдзм з нямецкімі і польскімі. Хай жа ня радуюцца нямецкія капіталисты таму, што яны возьмуць да абіраньня дзесяцімільёны беларускі народ. Не, рахункі іх ашукаюць! Беларусь ім дасць ня працу сваіх сыноу, ня сілу іх і багацьце, а дасць магутную армію барцоу, якія памогуць нямецкім таварышам скінуць з сябе нагнет капіталу.

Прауда, немцы ня забываюць узлажыць надзею на беларускую буржуазею, яны у ёй пастараюцца знайсці свайго хаурусніка. Ня пашкадуюць ля ле свае шчэдрасці і дадуць можнасць ёй самой адзначыцца, каб праз гэта падысці і да працоунаго народу. І беларуская буржуазея, вядома, ня кіня можнасці падлабунівацца да нас, работнікау і селян, абяцуючы рай уласнаго жыцця. Але з гэстаго мы павінны недапусціць, каб што вышла. Наша заданьня адно: барацьба з працоуным народам усіх краёу супроць панства багачоу, якому скора прыдзя канец.

Ня дрыжыце ж, браткі, беларусы, перад новай арэнай барацьбы!

Ц. Г.

Таварышу.

Йдзі дарогаю заросшай
Дзікім чэмярам-травой!
Йдзі стаміушыся, зпямогшы
З набалелаю душой.
Груды, ямы і абрывы
Хай не лякаюць цябе;
Хай рыжовыя пазывы
Ня тануць у цяжкой журбе.
Над табою зданьне смерці—
Дух згубіцяльны пяе—
Кожнай хвіляй мерыць упэрці
У зірок нябытнасці свае.
Хай да сэрца йдуць сумленьня,
Страх хай лезя да цябе,
Загартуй свае цярпеньня
І будь цвёрдым у барацьбе.
Тады пройдзяш скрозь дарогу,
Гарда сцяг свой данясеш
К таму мейсцу, к таму Богу,
Да якога ты ідзеш.

Ц. Гартны.

Два слоуцы.

Есць у мовя людзей шмат бадзёрачых слоу»
І вось два я бяру—то «барба» і «любоу.
Як квяціны яны сроць цямніны глухой
Ліюць свет на душу заранiцай-зарой.
Пры паслуху адным дзесь чые гаманы,
Калі словы дзе гэты бываюць чутны—
Ад прыхільнасці к ім пачне сэрца гуляць
У збалелых грудзях, і магутна хвалянь
Падагрэтую імі застойную кроу.
Я рабак гэтых слоу—
Слоу «барьба» і «любоу».
Але разам, у міх, з зыкам дзіуных
тых слоу—
Адно возьмуць яны ды з вушэй улятуць—
Сэрца пішаць пачне і зазнобіць ізноу,
А у нутры душы скрашці думкі пачнуць.
І я чую, як стуль голас шэпча тайком:
«Ты ад слоу ат адных ня паліся вагнём
Ды на чары іх пекныя ты ня глядзі,
А у жыцці лепш сваім за сабой іх вядзі.
Каб ня толькі яны затыркалі чуцьця,
А увадзілісь табой упраявы жыцьця».

Ц. Гартны.

Да Грамады!..

Хто з нас хоча, каб народу
Умацаваць ляпей свабоду,
Каб пязгінула напрасна,
Што здабыта ім сучасна;—
Хто з нас хоча, каб ніколі
Не патухла прага к волі,
А магутнаю хвалёю
Над народнаю душою
Яна вечна праляталa,—
Той ні трошкі, той ні мала
Няпавіннн той цурацца
З сац'алістамі злучацца;
Бо з Грамадай Сац'ялісткай
Толькі й дойдзям сцежкай блізкай
К таму моменту, калі
Запануя на зямлі
У поунуй сіля, у поунуй мочы
Люд працоуны, люд рабочы.

Працоунік. З.

Къ моменту.

Когда волею всего трудящагося і угнетеннаго народа Россія стала Республикой и при томъ Федеративной Совѣтской, какъ наиболѣе идеальной формой народнаго самодержавія, очередной задачею новой власти является созданіе новыхъ соціальноправовыхъ взаимоотношеній, на совершенно новыхъ соціалистичесскхъ началахъ.

Успѣшность выполненія этой задачи всецѣло обуславливается участіемъ самихъ трудящихся массъ въ предстоящей творческой, созидательной работѣ.

Только сами массы: крестьянство и пролетаріатъ, это чуть ли не абсолютное большинство населенія Республики Россійской, можетъ строить свою жизнь, ибо только эти классы знаютъ свои нужды, ибо только они перенесли на своихъ плечахъ гнетъ многихъ столѣтій. И какъ побѣдители диктуютъ свои условія побѣжденному, такъ и новое соціалистическое право должно властно смѣнить гнилые устои старой, обагренной кровью насилія, жизни. Это, еще невѣдомое міру, но прекрасное и свѣтлое, несущее освобожденіе всему человѣчеству,—право—есть право каждаго на трудъ, право каждаго на жизнь. Путемъ долгихъ страданій и многотысячныхъ жертвъ завоевалъ Россійскій пролетаріатъ эти общечеловѣческія права и надо напречь теперь всѣ силы своего духа и разума, чтобы удержать ихъ въ своихъ рукахъ. И у молодой, Совѣтской рабоче-крестьянской Россіи найдутся эти силы!"

Но въ моментъ такого величайшаго напряженія силъ народныхъ, въ моментъ еще неясныхъ испытаній, долгъ всей трудовой Россійской интеллигенціи протянуть руку разумной помощи тому народу, который создалъ ее и вскормилъ, который оберегалъ ее въ дни ея несчастій. Вся интеллигенція должна понять, что теперь наступилъ тотъ рѣшительный часъ, когда каждая минута промедленія подобна смерти.

Всѣ вы, лучшіе сыны народа, вспомните славные 1905—1907-ой года, когда ваши отцы и братья съ честью умирали на баррикадахъ! Вспомните, какъ тогда вы сами шли впереди восстанія порабощенныхъ и трудящихся! Что же оттолкнуло васъ теперь отъ этихъ массъ? Или вамъ чужды стали онѣ? Или далеки вашей душѣ ихъ страданья? Нѣтъ, этого не можетъ быть! Здѣсь только трагическое для всѣхъ васъ, для всей Россіи, недоразумѣніе. Невозможно предположить, чтобы вы измѣнили святымъ завѣтамъ вашихъ, погибшихъ въ неравной борьбѣ, отцовъ и братьевъ; нѣтъ, это не возможно! Иначе это было-бы равносильнъ чудовищному матереубійству Всякій изъ насъ, въ комъ еще живетъ честный революціонеръ, надѣется, что наступитъ тотъ моментъ, когда раздастся мракъ камущейся вражды и вся трудовая, народная интеллигенція, рука объ руку со всей рабоче-крестьянской Россіей, пойдетъ по пути къ всемірному соціализму. Будемъ твердо вѣрить въ это — иначе не стоило бы жить.

Всѣ идите подъ красныя знамена Октябрьской Революціи, ибо только она источникъ счастья всѣхъ трудящихся и обездоленныхъ, ибо только она начало будущей Міровой Соціальной Революціи.

Н. С.

Къ культурно-просвѣтительнымъ задачамъ Бѣлоруссіи.

Необходимость національнаго высшаго образованія.

Русская революція, пройдя всѣ фазисы своего развитія, начавшись съ утвержденія на мѣстѣ бывшей монархіи буржуазнаго правительства и дойдя до наиболѣе яркой формы демократической власти — власти пролетаріата и крестьянъ въ видѣ федеративной республики Совѣтовъ, эта революція поставила трудовой народъ верховнымъ правителемъ своихъ судебъ. Верховная власть трудового народа, предоставляющая ему наивысшую полноту права, налагаетъ на него и такія обязанности, какихъ прежде онъ не зналъ. Первою, и самою существенною, изъ этихъ обязанностей является самодѣятельность, которая не требовалась отъ народа въ то время, когда онъ находился въ порабощеніи, и когда его судьбами вѣдали другіе, думали и рѣшали за него. Извѣстно, какъ жилось народу, когда имъ распоряжались сверху; извѣстно, въ какой нищетѣ и закабаленности находился тогда рабочій и крестьянинъ. Чтобы не повторились минувшія времена со всѣмъ ихъ ужасомъ произвола и насилій, новая власть—власть самодѣятельнаго народа — должна стоять на высотѣ своего положенія, дабы она сумѣла утвердить новый строй и доставить странѣ наивысшую степень благосостоянія. Такою власть сможетъ быть при томъ лишь условіи, если она сумѣетъ правильно эксплуатировать матеріальныя средства страны, привлечь къ эксплуатаціи ихъ все трудоспособное население и распредѣлить всѣ живыя силы примѣнительно къ ихъ способностямъ. Эта основная задача требуетъ отъ народа—правителя для ея выполненія огромной интеллектуальной работы и опыта, и потому священнымъ долгомъ власти, съ переходомъ Россіи къ мирному строительству жизни, явится созданіе большого кадра трудовой интеллигенціи.

Это общее положеніе, которое должно относиться ко всей Россіи, съ особенной настойчивостью надлежитъ проводить въ Бѣлоруссіи, столь бѣдной истинной интеллигенціей, даже по сравненію съ центральными губерніями. Вслѣдствіе бюрократическаго режима, Бѣлоруссія не могла получить національнаго, краевого высшаго учебнаго заведенія; бѣдность бѣлоруссовъ лишала его возможности учиться хотя-бы въ россійскихъ университетахъ. Такимъ образомъ, отсутствіе университета въ странѣ съ 8—9 милліоннымъ населеніемъ, имѣющимъ самобытную культуру и языкъ, имѣло печальныя послѣдствія: Бѣлоруссія осталась безъ своей интеллигенціи, которая могла бы выйти изъ нѣдръ народа. Не могъ также создаться на мѣстѣ достаточный контингентъ интеллигенціи и изъ болѣе состоятельныхъ классовъ опять таки за неимѣніемъ просвѣтительныхъ центровъ. Около каждаго научнаго центра создается общество, возникающія новыя идеи привлекаютъ все новыя и новыя молодыя силы, стремящіяся къ знанію и жаждущія дѣятельности. Не имѣя такихъ собственныхъ центровъ, молодежь уходила изъ Бѣлоруссіи, гдѣ все, кажется спало болѣзненнымъ сномъ, искать бодрящихъ вѣяній свѣжей жизни. Она уходила, пріобщалась къ той жизни, куда ее влекло. Такимъ образомъ, распылялись тѣ немногія интеллигентныя силы, которыя могли бы принести хоть нѣкоторую пользу.

Распыляясь и постепенно удаляясь отъ своего народа, бѣлорусская интеллигенція получала и не совсѣмъ правильное направленіе своихъ силъ.

Тотъ расколъ, который обнаружился въ процессѣ революціи между интеллигенціей въ массѣ и трудовымъ элементомъ, опредѣленно указываетъ, насколько слаба у насъ связь между этими классами. Не вдаваясь въ подробности, можно утверждать, на основаніи фактовъ, что интересы у нихъ были различны. Еще слабѣе эта связь—почти вполнѣ отсутствуетъ—среди бѣлорусскаго крестьянства и интеллигенціи. Если русскаго интеллигента вообще отдѣляютъ отъ рабочаго классовые интересы, непониманіе, разница во взглядахъ, то бѣлорусскаго селянина отдѣляетъ отъ интеллигента еще большее—языкъ. Обучаясь въ среднемъ учебномъ заведеніи не на родномъ языкѣ, молодой человѣкъ продолжаетъ образованіе въ высшемъ учебномъ заведеніи, гдѣ тоже не существуетъ бѣлорусской рѣчи. Забывъ совершенно, если онъ вообще зналъ его, свой языкъ, интеллигентъ вступаетъ въ жизнь, гдѣ тоже ему не приходится примѣнять родную рѣчь, такъ какъ она не имѣетъ официальнаго признанія. Создается странное положеніе: не говоря уже о томъ, кто вышелъ не изъ массъ народа, даже родныя дѣти не совсѣмъ понимаютъ своихъ отцовъ и обратно. Еще большая трещина между народомъ и интеллигенціей образуется отъ взаимнаго непониманія привычекъ, вѣрованій, обычаевъ, міросозерцанія и проч., что опять таки объясняется разницей воспитанія. Въ то время, какъ самый забытый селянинъ хорошо знаетъ духовный обликъ себѣ подобныхъ, у интеллигента, оторвавшагося отъ народа, совершенно нѣтъ понятія о духовномъ мірѣ и нуждахъ бѣлорусса. Чтобы эти трещины сгладились, чтобы получилась гармонія силъ, необходимо устранить всѣ преграды, которыми искусственно шагъ за шагомъ отдѣлялся интеллигентъ отъ трудового народа. Для этого нужно, во-первыхъ, возможно большее число высшихъ учебныхъ заведеній, куда широко были бы открыты двери для дѣтей народа; во-вторыхъ, преподаваніе въ нихъ велось бы на родномъ бѣлорусскомъ языкѣ со введеніемъ въ кругъ общихъ наукъ изученія литературы, правовъ и обычаевъ Бѣлоруссіи, ея національныхъ особенностей, исторіи и природы страны. Первое избавитъ насъ впослѣдствіи отъ такой интеллигенціи, интересы которой далеки отъ народа; второе не только не будетъ отдалять будущаго интеллигента отъ родной страны, но еще болѣе привлечетъ его къ ней, расширивъ познанія о родномъ народѣ съ его глубокопроникновенной душой. Изъ сочетанія простой народной души со свѣтомъ науки возгорится яркая звѣзда возрожденія многострадальной Бѣлоруссіи.

Это возрожденіе должно коснуться всѣхъ отраслей культурно-хозяйственной жизни страны. На обязанности первыхъ піонеровъ пробужденія Бѣлоруссіи будетъ лежать созданіе средней интеллигенціи для обученія грамотѣ всего народа и распространенія среди него полезныхъ знаній; потомъ—изслѣдованіе страны въ ея природныхъ богатствахъ, раціональная постановка земледѣлія и улучшеніе почвъ, усовершенствованіе скотоводства, организація правильнаго веденія лѣсного хозяйства, устройство надлежащихъ и достаточныхъ путей сообщенія, развитіе и постановка на надлежащую высоту врачебно-санитарнаго дѣла, урегулированіе товарообмѣна и проч. Всѣ отрасли народнаго хозяйства до сихъ

поръ велись въ Бѣлоруссіи первобытными способами, пути сообщенія были невозможны, врачебно-санитарная помощь отсутствовала, торговля велась грабительски. По каждому изъ этихъ вопросовъ можно написать очень много, но моей задачей является указать лишь то, какую огромную работу предстоитъ сдѣлать Бѣлорусскому народу, и какъ много нужно ему образованныхъ и опытныхъ работниковъ. Этихъ-то работниковъ и подготовятъ высшія учебныя заведенія, открытіе которыхъ должно быть одной изъ неотложныхъ задачъ будущаго бѣлорусскаго правительства.

Созданіе своихъ разсадниковъ высшаго образованія кромѣ того, что дастъ возможность составить кадръ интеллигенціи, подниметъ культурный уровень Бѣлоруссіи, улучшитъ ея экономическую жизнь, будетъ имѣть еще тѣ послѣдствія, что избавитъ ее отъ духовной зависимости отъ своихъ сосѣдей, образуетъ центры, къ которымъ будетъ стремиться и съ которыми будетъ имѣть связь каждый бѣлоруссъ. Вооруженный знаніями, не выходя изъ рядовъ трудового народа, интеллигентъ тогда отдастъ свои духовныя силы народу, возрастившему его, будетъ содѣйствовать его развитію и облегчать ему работу въ самопониманіи и самодѣятельности. Тогда независимый, самъ достойно и умѣло направляющій свою жизнь, бѣлорусскій народъ войдетъ въ великій союзъ свободныхъ

И. Петровичъ.

Паміж беларусамі.

З'езд беларусау ад 8 армі з 14 а 1 лютага

З'езд пастанавіу:

1) Беларусь павінна увайходзіць у склад Усерасейскае Распублікі, як аутаномна—фэдэрацкая частка, маючы свае цантровыя краёвыя законадаучыя і выпауніцяльныя, інстытуцыі управу.

2) Ні у якум прыпадку няпавінны быць дапушчаны атдзелы Беларусі ат агульна расейскае фэдэрацыі, бо гэткія атдзелы палітычна выгадны толькі нацыялістам усіх хварбау і разаб'е арганізаваныя сілы працоуных клясау Усерасейскае Распублікі, а гэта [illegible] і на інтарнацыянальным (міжнарадоўым) сацыялістычным руху з аднаго боку, і, з другога, паставіць Беларусь, як старонку, [illegible] заводау і хвабрык, у варункі палітычнай і эканамічнай залежнасці ад сваіх найболяй крэпкіх суседзяу.

3) У мэтах равалюцыйнага абьяднаньня таварышоу салдат-беларусау з'езд знайшоу сучасным і вымусовым ушчаць у 8 армі работу ля стварэньня у згодзя і падтрымані вышэйшых равалюцыйных арганізацый беларускіх сацыялістычных частак.

У Пецярбургу залажылася обчаства, якоя становіць сваею мэтаю «Забарону Беларусі» ад падзелу немцамі і акупацыі Польшчаю і Літвою. Обчаства займаецца і асьветна-культурнаю справаю.

РЭЗАЛЮЦЫЯ

аб адносінах да беларускай рады у Мінску, прынятоя на сходзі Пец. Арг. Бел. Сацыял. Грамады.

11 Марта 1918 г.

Беларуская Сацыялістычная Грамада, як партыя равалюцыйнага сацыялізму, першая ушчала працу на віві нацыянальнага узраджэньня дэмакрацкага працоунага беларускага народу і павяла гэту справу па той пуціня, якая ня прашкодзіць клясовай барацьбе і вызваленьню ад эканамічнага гнету працоуных людзей.

За апошні час, калі нацыянальна-сацыялістычны рух на Беларусі дужа пашырыуся і ахапіу усю Беларусь, да справы беларускай, равалюцыйнай дэмакратыі пачалі прысебрывацца розные прахадзімцы, падасланцы буржуйнага стану, зусім чужыя і шкодныя справе людзі, толькі з за аховы уласных сваіх інтарэсау і інтарэсау буржуазеі прымазаушыя да беларускаго-нацыянальна-сацыялістычнаго руху, і святую спряву культурнаго узраджэньня беларускай дэмакратыі пасіліліся звярнуць на другую пуціну, пуціну згоды збеларускай буржуазеяй і панамі, з украінскаю буржуйнаю прадажнаю радаю і навэт з польскімі контар-равалюцыённымі легіёнамі. Гэтак, у цэнтровуй вайсковуй радзэ сышліся беларусы і з заду равалюцыйнай дэмакратыі ды народу беларускіх, пахаурусаваліся з радай украінскай і польскімі панамі, а застаушыся ад беларускаго з'езду некі спауняючы камітэт рады з'езду, туляючыся сацыялістычных арганізацыяу ліваго напрамку, забрау на сябе справу, на якую яго ніхто ня упаунамочвау: ён паслау тайком ад правіцяльства Расейскай Федэратыунай Радавай Распублікі на канфярэнцыю па замірэньню у Брэсць дэлягацыю з чыста кадэтствуючых, прадажна-буржуйных асоб, як некі Цвікевіч, ад каторых можна было чакаць таго, што і ад украінскай рады, каб ім удалося туды даехаць.

Прымаючы усе гэта на увагу, Пецяр. Арган. Белар. Сацыял. Грамады дужа разлувана гэтай палітыкай самазванных Беларускіх радау, рэзка адлучая ад сябе яе сяброу, з'яуляючы ім няшчадную барацьбу, і, звертаючыся да равалюцыйных работнікау і селян Вялікарасеі і іншых жывучых у Расейскай Распубліцы нацыяу, кажа ім галосна,—што яна настолькі прымая у сваёй праграмі нацыянальны рух, на колькі ён ня зрушая еднасці равалюцыйнага хронту і памагая хуччэйшаму вызваленьню ад усякіх нагнетау працоунаго люду.

Прэч буржуазею і яе установы—Рады.

Нехай жыве савецкая сацыялістычная фэдэратыуная расцубліка.

Нехай жыве равалюцыйная сацыя лістчная беларуская дэмакратыя.

Нехай жыве работніча-сялянскі інтэрнацыяналь.

Старшыня сходу Д. Жылуновіч.

Пісар **І. Блізнюк.**

З Беларусі.

З Вітэбску павядамляюць, што на другі дзень пошля таго, як немяц захапіу Мінск, туды была прыслана з Мінску перш адна, а потым і другая цялеграмы. Першая адрысавалася да усіх устаноу і пісала, завучы людзей да спакою, што у Мінску Беларускі Гэнеральны Сакратарыят з старшынёю Варонкаю і пісарам Захарчаю пачау працу і што у горадзе варту нясуць беларускія салдаты. Другая цялеграма адрысавалася з паметкаю «цыркулярна» і гаварыла, што уласць на Беларусі забрау сабе Генеральны Сакратарыят. Гэтак [illegible] беларуская буржуазея з буржуазеяй другіх нацыяу, ля агульнае барацьбы супроць працоунаго люду і заваёвау работніча-сялянскае равалюцыі.

Нам павядамляюць з Вітебску, што бывшы там Выпауняючы Беларускі Камітэт ваякау Пауночнаго хронту распусціу сам сябе, нямаючы грошы далей вясці працу.

У Вітэбску з першых дзён равалюцыі залажыуся хаурус беларусау, які пастанавіу сваею мэтай... барацьбу з беларусамі сацыялістамі. У гэты хаурус запісаліся усе чорнасотнікі і контар-равалюцыянэры. Апошнімі часамі пры падходзя к Вітэбску немцау, гэты хаурус ушчау вясці страшэнна моцную і шырокую агітацыю супроць уласці Савстау і разам жа на пагром жыдоу. Ля агітацыі ён карыстая тым, што быццам бы „жыды вядуць вайну супроць Божай цэркві“, а „жыдоуская начальства гэтаму памагая“. Цёмныя людзі, найболяй кабеты слухаюць іх. Надоячы каля сабору зрабілі яны правакацыю і вызвалі літоускіх салдат на чырвоную гвардыю. Гэты апошнія страляли у гвардэйцау і забілі каля пад іх начальнікам. Чуць-чуць ня разыгралася бойка.

О.

У Вітэбску адчыняецца беларускі клуб, які мая мэтай культурна-асьветную справу.

М. Капыль, Мінскае губ. *).

(Карэспандэнцыя).

Дужа нудна і аднабока праходзіць жыцьцё у нашум глухім мястэчку. Старыя дараваліцыйныя парадкі жывуць у ім; нізваньня ня змяніла іх рэвалюцыя. Стаяу калісь стражнік, а цяпер міліцыянэр — а нашаму капыляніну гэта усё роуна. Тыя слабоды, да якіх ён прывык у сваім нікультурным жыцьці — не церпяць забароны цяпер, як ня цярпелі і пры пакойнуй памяці, цару Мікалаю. Лаяцца, пускаць плёткі, гыркацца — заусюды вольна, вольна і надбадзёрваць сябе сім-тым дурманам: уперад была гарэлка, а цяпер знайшоуся некі «тронік»— мёд ня мёд, піва ня піва—але голау круціць... Палітыкі наш капылянін стау не разумець, або захацеу яе забыць.

Аж сорамна сказаць — тыя людзі, жыхары таго мястэчка, адзе нат была грамадка народавольцау, дзе у 1905—1906 г.г. жылі моцныя організацыі с.-д. і Бунда.

Праўда — гэтаму шмат папрашкодзіла тоя, што уся перэдавая моладзь — майстравыя рабочыя у часы рэакцыі 1907, 1908, 1909 г. паўцякалі у Амэрыку, а новая пакаленьня — пашло па панскай сцежцы — ударылася у навуку і праміняла на гонар і свае знаньне, і карысць навукі. Вайна парабіла шмат афіцэрау, і гэтым палітыка няпатрэбна. А салдаты, найболяй сярэдніх гадоу мужчыны, калі крыху і былі захопляны на службі ею, та прыбыушы да хаты, забываюць і прычэпчваюцца да жыцьця абываталыпчыны. Газэты ня выпісваюцца і толькі чуткамі людзі кормяцца... Прауда, гэта усё датычыць капылян беларусау; ня тоя зусім сярод жыдоу: у іх жыве нелапаная арганызацыя «Бунда» і гурток сіаністау, якія вядуць добра партыйную працу: маюць бібліатэку, робяць вечарыны і інш.

Ну, але гэтаго нядаволі, нядаволі таму, што, остаючыся бяз палітычнае асьветы— нашы мешчане займаюцца усякім цкаваньням цёмных людзей і дужа варожа глядзяць на жыдоу, чэшучы рукі на пагром. Ня трэба захоуваць, што гэтаму вінавата падпятая у апошні час дарагоуля.

Вялікая частка наших капылян—гэта бедные бязпольныя людзі, якія прабіваліся у жыцьці сякімі-такімі заработкамі — боляй падзёншчынаю і жылі так: дзень пражыу — дзякуй Богу. Цяпер жа ніякіх заработкау німа, а яна паднялася у цане [illegible] — вось [illegible] і крызіса. Таргоуля ж уся у руках жыдоу. Не разьбіраючыся у [illegible] абставінах жыцьця, нашы мешчане думаюць, што усяму вінаваты жыды і [illegible]. Чаго добрага і пойдзя бойка...

А пераняць яе некаму, бо уся моладзь багатшых мешчан, та ахвіцэры, та вучыцелі зацікауляны у цкаваньню на жыдоу, быццам яны нарабілі усяго таго, што у іх чыны аднялі і палеты з зоркамі пазрывалі. Ад усяго гэтаго маркотна робіцца на сэрцы: трэба шмат светлых шчырых работнікау, а іх німа і мястэчка гніе у нябыцці у той самы час, калі на Расеі кіпіць барацьба за панства у жыцьці селян і работнікау надъ багачамі.

Капыльскі.

*) Атрымана да заняцьця немцамі Міншчыны.

Рэдакцыя.

БИБЛІОГРАФІЯ.

Проф. Е. Ө. КАРСКІЙ: Этнографическая карта бѣлорусскаго племени. Изд. Бѣлорусскаго Областного Комитета при Всероссійскомъ Совѣтѣ Кр. Депут., стр. 32+VI, Птгр. 1917 г. Ц. 1 руб.

Настоящая работа извѣстнаго бѣлоруссовѣда, проф. Карскаго, является статистико-этнографическимъ изслѣдованіемъ бѣлорусскаго племени и служитъ пояснительной запиской къ картѣ. Брошюра отпечатана въ типографіи Академіи Наукъ, на хорошей бумагѣ, носитъ чистый и пріятный видъ. Къ брошюрѣ приложена, карта распространенія бѣлорусскаго племени. Послѣдняя исполнена въ военно-топографическомъ Отдѣлѣ Главн. Упр. генеральнаго штаба, раскрашена и точно также носитъ весьма чистый и пріятный видъ. Работа можетъ быть рекомендована, какъ необходимое пособіе при изученіи населенія края и для руководства дѣятелей бѣлорусскаго движенія. Цѣна слишкомъ доступная.

Р.

Е. С. КАНЧЕРЪ: Аграрный вопросъ и политическія партіи въ Россіи. Популярныя лекціи, читанныя для солдатъ петроградскаго гарнизона и на крестьянскихъ съѣздахъ. Часть I: Пути достиженія соціализма.—Сельское хозяйство въ Россіи.—Земельный фондъ и его особенность. Изд. Просвѣтительныхъ организацій Арміи и Флота при П. С. Р. и С. [illegible], Птгр. стр. 32, ц. 50 к.

Работа Канчера охватываетъ вопросъ во всей Европейской Россіи. Сначала въ краткихъ чертахъ излагаются теоріи достиженія соціализма (утопическая, субъективистическая, матеріалистическая). Авторъ стоитъ на почвѣ субъективизма и отсюда ведетъ дальнѣйшія разсужденія. Въ раздѣлѣ о размѣрахъ с. х. производства въ Россіи приводится масса статистическаго матеріала, больше освѣдомительнаго, а не критическаго характера. Въ раздѣлѣ о земельномъ фондѣ имѣются косвенныя указанія на особенности рѣшенія аграрнаго вопроса въ зависимости отъ его территоріальности. Въ этой области авторъ стоитъ на точкѣ зрѣнія децентрализаціи автономности. Всѣми этими особенностями брошюра, «отличается отъ всѣхъ подобныхъ брошюръ, изданныхъ въ теченіе 1917—1918 г. Цѣна низкая и доступная.

Р.

Е. И. ХЛѢБЦЕВИЧЪ: Народническая поэзія бѣлоруссовъ. Птгр. 1917 г., стр. 21 ц. 25 к.

Предлагаемая брошюра написана въ память дѣятеля бѣлорусскаго кружка студентовъ петроградскаго уневерситета В. И. Хлѣбцевича, павшаго жертвой революціи 28 февраля 1917 г. въ Петроградѣ. Авторъ въ краткихъ чертахъ знакомитъ съ поэзіей наиболѣе выдающихся народниковъ поэтовъ-бѣлоруссовъ. Отмѣчены В. Дунинъ-Марцинкевичъ, Францъ Богушевичъ, Якубъ Коласъ, Цётка, Янка Купала, Д. Жилуновичъ, и др. Отъ души рекомендуемъ брошюрку простому читателю, особено не знакомому съ народной бѣлоруской поэзіей.

Р.

Паведамленьня.

Нас просяць павядаміць, што „Камітэт Беларускаго обчаства помачы ахвярам вайны“ зачыніуся.

Усе справы па бежанскаму пытаньню перададзяны бежанскаму атдзелу Бел. Нац. Камісарыяту, да якога і просяць бежанцау звертацца.

Таварышы работнікі і селяне!

Пішэця усе аб усім, дзе што робіцца у вас на заводах і хвабрыках, па мястэчках і гарадох. Паведамляйця аб равалюцыйным руху, аб забастоуках, аб працы валасных камітэтау.

Хай «Дзянніца» будзя вашай газэтай. Шырця яе між працоуным людам, збірайця перэдплату.

Чытайцясамі і давайця знаёмым.

Абвесткі.

У выдавецкум атдзелі Бел. Нац. Камісарыяту прадаецца кніжка:

„PIESDI“ Ц. Гартнаго

цана 45 к.

Изданія Бѣлорусскаго Областного Комитета при В. С. К. Д.

№ 1. Проф. Е. Ө. Карскій: Этнографическая карта бѣлорусскаго племени, съ текстомъ, Ц. 1 р.

№ 2. Проф. Е. Ө. Карскій: Бѣлорусская рѣчь. Ц. 2 [illegible]

№ 0. Карта Бѣлоруссіи въ краскахъ Ц. 75 коп.

Печатаются:

№ 3. Агр. Е. С. Канчеръ: Аграрный вопросъ въ Бѣлоруссіи.

№ 4. Его же: Историческія судьбы Бѣлоруссіи.

№ 5. Проф. Жуковичъ: Народное образованіе въ Бѣлоруссіи въ прошломъ и настоящемъ.

№ 6. Матеріалы по вопросу народно-національнаго и революціоннаго движенія въ Бѣлоруссіи.

Рэдактар Д. ЖЫЛУНОВІЧ.

Выдавец: Беларускі Нацыянальны Камісарыят.

Тыпографія «РАБОЧЕЕ ДѢЛО», Петроград, Ивановская ул., 14.